

sen) om, hvad de Huse, der her omtales, kostede at bygge, idet det ærede Medlem fra Sorø hævdede, at de paa Sjælland kostede 4,000 Kr., medens det ærede Medlem fra Vraa sagde, at i Jylland kunde man bygge gode, sunde Beboelseshuse og passende Udhuse for 2,500 Kr. Det forekommer mig klart, og det vil sikkert være alle Medlemmer klart, at de samme Bygninger ikke kunne koste saa forskellige Summer. Naturligvis kan man bygge Huse til 4,000 Kr. og Huse til 2,500 Kr., men den omtalte Forskel paa Prisen i Jylland og paa Sjælland paa de samme Huse er naturligvis ikke til Stede. Jeg vil for øvrigt sige, at naar jeg ogsaa i mit første Foredrag udtalte Ønsket om, at det maatte lykkes at komme noget højere op med Laaneværdien, var det ikke alene, for at de vedkommende kunde faa en større Jordlod, men ogsaa, fordi jeg ønsker, at Bygningerne maatte blive noget bedre, end de hidtil have været. Den sidste ærede Taler berørte noget af det samme, idet han nævnte det Udvalg, som nylig havde fremskaffet en Del Tegninger, som nogle af de ærede Medlemmer allerede saa i Fjor, og som ville blive udgivne i den nærmeste Fremtid. Det er simpelthen baade ønskeligt og nødvendigt, at man kan komme til at anvende noget mere til Bygninger end hidtil, saa ogsaa dette Hensyn begrundet en Forhøjelse af Laaneværdien.

Det ærede Medlem fra Skanderborg (H. Rasmussen) talte om, at det maaske var, fordi der var kommet en vis Systemforandring indenfor Regeringen, at man nu var naaet til Tillægslaen, for det havde vi ikke været inde paa før. Nej, det ærede Medlems Meningsfæller have heller ikke været inde paa det. Vi havde i det hele ikke dette Emne fremme, da Udvalget sidste Gang behandlede denne Sag, og det forekommer mig ret naturligt, da alle var enige om, at det endnu var en Forsøgslov. Var vi den Gang gaaede til Tillægslaen, skulde vi nu, naar vi forhøjede Laaneværdien, paa ny have været rundt hos alle de gamle Huse og givet Tillægslaen. Nu synes jeg, er Tiden inde til at gaa til Tillægslaen, og jeg er ikke enig med det ærede Medlem fra Hornslet (N. P. Jensen) om dette Spørgsmaal, hvorom han udtalte sig i sit Foredrag, hvilket jeg ellers var

glad ved og paaskønnede. Jeg var ikke enig med ham i hans Opfattelse af Tillægslaen, naar han sagde, at naar de gamle Huse var stegne saa meget i Værdi, at de naaede 6,000 Kr., kunde de ikke faa Tillægslaen. Jeg mener, at den Værdistigning, som er fremkommen paa Grund af vedkommendes egen Dygtighed, bør ikke falde dem til Last. Det Tillægslaen, de skulle have, skulle de have til Udvidelse af deres Bygninger og til yderligere Indkøb af Jord.

Det ærede Medlem fra Skanderborg udtalte endvidere, at Landarbejderne ikke ere vel hjulpede ved denne Lov. Det ærede Medlem, som har sat sig ind i Sagens Historie, vil erindre, at i den Kommission, som i sin Tid var nedsat, var der Repræsentanter, som udtalte sig for Oprettelsen af Husmandsbrug, hvor der kunde holdes 1 Ko og 2 Faar, men det ærede Medlem mente, at til et selvstændigt Brug hører der 1 Hest og 3 Køer. Jeg mener, at det ærede Medlem ikke har sat Maalet for højt netop paa dette Punkt, men jeg tror, at vi ere meget nær ved at have naaet dette Maal paa de Huse, der ere oprettede. Man bør selvfølgelig ikke forlange, at der skulde kunne holdes fuld Besætning lige straks. Naar en Mand køber en saadan Jordlod fra en Gaard, er det en Pløje- eller en Græsmark, og der vil gaa nogle Aar, inden han faar Lodden i Drift saaledes, at han kan holde fuld Besætning. Det viser sig da ogsaa for de Jordlodders Vedkommende, som ere oprettede, at Besætningen stiger Aar for Aar. Jeg skal tillade mig at fremføre et lille Eksempel paa, hvordan Besætningerne stige. Jeg har fra alle de forskellige Tilsyn i de forskellige Aargange Angivelse af, paa hvilken Maade Besætningerne ere stegne gennem disse Aar. Jeg skal imidlertid ikke trætte det høje Ting med at gennemgaa alt dette, men kun tage en enkelt Aargang fra den første Lov og en enkelt fra den sidste Lov. Jeg skal her gøre opmærksom paa, at ved Vurderingen i 1902 paa 107 Husmandsbrug, der var oprettede i Randers Amt, var der 9 Heste, efter 3 Aars Forløb 44 Heste, efter 6 Aars Forløb 80 Heste. Ved Vurderingen var der 210 Køer, ved Tilsynet 3 Aar efter 250 Køer og efter 6 Aars Forløb 295 Køer.